

UZASADNIENIE

Powódka – (...) w W. Oddział (...) w O. – wniosła o nakazanie pozwanym – M. K., S. K., R. K. i K. K. (1) – aby opróżnili, opuścili i wydali powódce lokal mieszkalny nr (...) położony w budynku przy ul. (...) w O., a nadto o zasądzenie od pozwanych kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podała, że pozwani zajmują w/w lokal bez tytułu prawnego. Lokal udostępniony został M. K. na podstawie umowy najmu nr (...) z dnia 14 lipca 1992 r. Umowa zawarta została na czas oznaczony tj. na czas zatrudnienia w resorcie MON. W dniu 31 grudnia 2002 r. rozwiązano z M. K. umowę o pracę. Tym samym od dnia 01 stycznia 2003 r. lokal zajmowany jest bez tytułu prawnego.

Pozwani – M. K. i S. K. – na posiedzeniu w dniu 15 października 2018 r. przyznali, że mieszkają w lokalu opisanym pozwem, podali że synowie wyjechali za granicę – K. K. (1) w 2017 r., R. K. na dwa tygodnie przed wezwaniem na rozprawę. Ostatecznie w piśmie z dnia 23 stycznia 2019 r. podali, że R. K. powrócił do kraju i zamieszkuje wspólnie z nimi.

Pełnomocnik z urzędu ustanowiony dla M. K., wniósł o oddalenie powództwa i przyznanie kosztów pomocy prawnej, albowiem nie zostały opłacone, ani w całości, ani w części.

W jego ocenie z beczynności powódki po rozwiązaniu umowy o pracę z pozwaną należy wywodzić, że umowa najmu uległa przedłużeniu na czas nieoznaczony z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. W konsekwencji pozew o eksmisję należy uznać za przedwczesny, nadto sprzeczny z zasadami współżycia społecznego i stanowiący nadużycie prawa. Z uwagi na stan zdrowia pozwanej oraz wiek M. K. i S. K. nawet przyznanie im prawa do lokalu socjalnego nie pozwoli na zabezpieczenie ich interesów.

Pozwany K. K. (1) wniósł o oddalenie powództwa, oświadczył że w spornym lokalu nie mieszka.

Pozwany R. K. wniósł o oddalenie powództwa.

Interwenient uboczny po stronie powodowej – Gmina O. – w przypadku orzeczenia obowiązku opróżnienia i opuszczenia lokalu mieszkalnego wniósł o nieprzyznawanie pozwanym prawa do lokalu socjalnego oraz zasądzenie kosztów interwencji ubocznej i zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniósł, że lokal zajmowany przez pozwanych nie wchodzi w skład publicznego zasobu mieszkaniowego. Z treści pozwu nie wynika, aby pozwani spełniali warunki do przyznania lokalu socjalnego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie umowy najmu mieszkania zakładowego Nr (...) z 14 lipca 1992 r. M. C. (obecnie K.) oddano w najem lokal mieszkalny nr (...) położony w budynku przy ul. (...) w O.. Umowa została zawarta na czas zatrudnienia.

(dowód: umowa najmu mieszkania zakładowego Nr (...) – k. 10-11)

Stosunek pracy między M. K., a resortem MON uległ rozwiązaniu z dniem 31 grudnia 2002r.

(niekwestionowane)

W czerwcu 2018 r. powódka wezwała pozwanych do opróżnienia i przekazania w/w lokalu w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania, zawiadamiając jednocześnie o wysokości opłat pośrednich za lokal i odszkodowania za bezumowne zajmowanie lokalu.

(dowód: zawiadomienie z z.p.o. – k. 14-15, wezwania z z.p.o. – k. 16-22)

W lokalu zamieszkują M. K., S. K. i R. K. K. K. (1) wyjechał na stałe za granicę w 2017 r. i tam zaspokaja swoje potrzeby mieszkaniowe. W lokalu mieszkalnym nr (...) położonym w budynku przy ul. (...) w O. przebywa w trakcie odwiedzin u rodziców. Pozwany K. K. (1) jest zameldowany w.w. lokalu.

(dowód z zeznań pozwanej M. K. – dowód z zeznań pozwanej M. K. zapis od 00:03:54 do 00:16:27 – k. 152, dowód z zeznań pozwanego S. K. – zapis od 00:16:54 do 00:20:00 k. 153, dowód z zeznań pozwanego R. K. – zapis od 00:20:08 do 00:23:05 k. 153)

Pozwani nie są zarejestrowani jako osoby bezrobotne w Miejskim Urzędzie Pracy w O., nie korzystają aktualnie z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pozwana M. K. pobiera rentę z tytułu niezdolności do pracy w wysokości 1.707,22 zł netto. Wobec pozwanych nie wydano orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

(dowód: pismo Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności – k. 35, 101, pismo MOPS – k. 37, 103, pismo (...) k. 38, 106, pisma (...) Oddział w G. – k. 40-47, 104, 108-112, dowód z zeznań pozwanej M. K. zapis od 00:03:54 do 00:16:27-k. 152)

S. K. uzyskuje miesięczne wynagrodzenie z tytułu świadczonej pracy na podstawie umowy o pracę w wysokości ok. 2.713,91 zł netto.

(dowód: zaświadczenie o zarobkach – k. 52)

R. K. studiuje, uzyskuje dochód z tytułu odbywanego stażu w wysokości ok. 1.100 zł miesięcznie.

(dowód z zeznań pozwanego R. K. zapis od 00:20:08 do 00:23:05 – k. 153)

Pozwana M. K. choruje na astmę oskrzelową, nadciśnienie tętnicze, niezżyt żołądka, wrzodziejące zapalenie jelita grubego, niedoczynność tarczycy, chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa i stawów biodrowych. Z uwagi na przebyte leczenie ortopedyczne, pozwana porusza się o kulach, orzeczono wobec niej 10% stały uszczerbek na zdrowiu.

(dowód: zaświadczenie lekarskie – k. 55, dokumentacja medyczna – k. 56-59, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS – k. 59, dowód z zeznań pozwanej M. K. zapis od 00:03:54 do 00:16:27 k. 152)

Pozwana M. K. regularnie uiszcza opłaty za zajmowany lokal. Powódka proponowała pozwanej sprzedaż zajmowanego przez nią lokalu mieszkalnego. Powódka przysyłała pozwanej książeczki czynszowe i prowadziła z nią systematyczną korespondencję dotyczącą korzystania z lokalu.

(dowód: dowód z zeznań pozwanej M. K. zapis od 00:03:54 do 00:16:27 – k. 152)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie wyłącznie w części.

Dokonując rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie Sąd oparł się na dokumentach przedłożonych przez strony, których prawdziwość i wiarygodność nie była kwestionowana oraz nie budziła wątpliwości Sądu.

Za wiarygodne uznano również dowody z przesłuchania pozwanych M. K., S. K. i R. K., gdyż złożone przez nich zeznania były spójne i logiczne, korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzony w sprawie, a w bezpośrednim kontakcie brzmiały przekonująco.

W sprawie bezspornym było, że pozwani M. K., S. K. i R. K. zajmują lokal mieszkalny należący do powódki. Wbrew twierdzeniom pozwu w lokalu nie mieszka już K. K. (1), który wyjechał na stałe za granicę w 2017 r.

Pełnomocnik pozwanej ostatecznie kwestionował również, zajmowanie w.w lokal bez tytułu prawnego. W jego ocenie doszło do przedłużenia umowy na czas nieoznaczony.

Podstawę prawną żądania zgłoszonego pozwem stanowi przepis art. 29a ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.2018.133 j.t.) w zw. z art. 222 § 1 k.c., zgodnie z którym właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą.

Powyzsze roszczenie powstaje w razie bezprawnego pozbawienia właściciela (powódki) posiadania rzeczy pod warunkiem, że osobie, która włada tą rzeczą nie przysługuje skuteczne uprawnienie względem właściciela do władania rzeczą.

W pierwszej kolejności należało się zastanowić, czy pozwanych wiąże z powódką stosunek prawny, na podstawie którego byliby oni uprawnieni do władania lokalem. Stosunek pracy między M. K., a resortem MON uległ rozwiązaniu z dniem 31 grudnia 2002r., toteż z dniem następnym tj. 01 stycznia 2003 r. należałoby przyjąć, że pozwani zajmują lokal bez tytułu prawnego.

Niemniej zastanowić się należało, czy nie doszło do zawarcia umowy najmu spornego lokalu w sposób dorozumiały z powodem. Poza sporem jest, że powódka jako zarządca mienia agencji wojskowej wyrażała zgodę na zajmowanie lokalu przez pozwaną i jej rodzinę, ponieważ pomimo ustania stosunku najmu w dniu 1 stycznia 2003 roku powódka nadal traktowała pozwaną jako najemcę. Przyjmowała od pozwanej regularnie opłaty czynszowe i przez okres niemalże 15 lat nie podjęła żadnych czynności zmierzających do uregulowania sytuacji prawnej z pozwaną w jakikolwiek inny sposób. W uznaniu Sądu powód jako profesjonalista, który jest powołany do zarządzania powierzonym mu zasobem także mieszkaniowym, powinien baczyć, czy z lokali korzystają osoby uprawnione. Tymczasem po wygaśnięciu umowy zawartej pomiędzy stronami na czas oznaczony, po stronie pozwanej zakres i charakter używania lokalu nie zmienił się, a powód wyrażał zgodę na taki stan rzeczy. Zatem pozwani działając w zaufaniu do profesjonalizmu państwowej agencji gospodarującej mieniem wojskowym mogli pozostawać w przekonaniu, że nadal pozwana jest najemcą spornego lokalu

Co do zasady do zawarcia umowy może dojść poprzez złożenie zgodnych oświadczeń woli, choćby w sposób dorozumiany. Zgodnie z przepisem art. 60 k.c., z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, niemniej takie zachowanie musi ujawniać wolę wywołania skutków prawnych objętych czynnością prawną.

Jednocześnie w treści art. 674 k.c. wskazano, że jeżeli po upływie terminu oznaczonego w umowie albo w wypowiedzeniu najemca używa nadal rzeczy za zgodą wynajmującego, poczytuje się w razie wątpliwości, że najem został przedłużony na czas nieoznaczony. Zgodnie z art.660 kodeksu cywilnego umowa najmu pomieszczenia na czas dłuższy niż rok powinna być zawarta na piśmie, w razie niezachowania tej formy poczytuje się umowę za zawartą na czas nieoznaczony. Sformułowanie zawarte w cytowanym przepisie oznacza, że forma pisemna umowy najmu wymagana jest jedynie w przypadku umów zawartych na czas określony, lecz dłuższy niż jeden rok, a w innych przypadkach umowa najmu nieruchomości może zostać zawarta w dowolnej formie. W ocenie Sądu ogół zachowań powódki, wskazuje na to, iż w sposób dorozumiały akceptowała ona fakt zajmowania pozwaną i jej rodzinę przedmiotowego lokalu, w konsekwencji czego pomiędzy nimi doszło do zawarcia umowy najmu per facta concludenta.

Niemniej umowę najmu lokalu zawartą na czas oznaczony wynajmujący może wypowiedzieć. Zgodnie bowiem z art.29 a ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 czerwca 1995 roku do osób innych niż żołnierze zawodowi, które zajmują lokale mieszkalne będące w zasobie mieszkaniowym Agencji, w zakresie nieregulowanym w ustawie mają zastosowanie przepisy ustawy kodeks cywilny oraz ustawy kodeks postępowania cywilnego

Jedynie na marginesie wskazać należy, że zgodnie z art.1 a ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego przepisów powołanej ustawy nie stosuje się do lokali będących w dyspozycji Agencji Mienia Wojskowego. Tym samym do stosunku najmu pomiędzy powódką, a pozwaną, przesłanek umożliwiających jego wypowiedzenie nie będą miały zastosowanie przepisy wyżej powołanej ustawy, a jedynie przepisy kodeksu cywilnego. W myśl art.673 k.c. jeżeli czas trwania najmu nie jest oznaczony, zarówno wynajmujący, jak i najemca mogą wypowiedzieć najem z zachowaniem terminów umownych, a w ich braku z zachowaniem terminów ustawowych. Stosownie zaś do § 2 ustawowe terminy wypowiedzenia najmu są następujące: gdy czynsz jest płatny w odstępach czasu dłuższych niż miesiąc, najem można wypowiedzieć najpóźniej na trzy miesiące naprzód na koniec kwartału kalendarzowego; gdy czynsz jest płatny miesięcznie - na miesiąc naprzód na koniec miesiąca kalendarzowego; gdy czynsz jest płatny w krótszych odstępach czasu - na trzy dni naprzód; gdy najem jest dzienny - na jeden dzień naprzód.

Z złożonych w sprawie dokumentów wynika, że powódka wzywała pozwanych do dobrowolnego opuszczenia i wydania lokalu, nadto obciążała ich odszkodowaniem za bezumowne zajmowanie lokalu. Z takiego zachowania powódki nie sposób wywieść jej woli dla dalszego trwania stosunku najmu. Z całą pewnością przyjąć trzeba, że umowa uległa rozwiązaniu na skutek wezwań wystosowanych do pozwanych w czerwcu 2018 r. Za wypowiedzenie umowy najmu uznać można również doręczenie najemcy odpisu pozwu o opróżnienie tego lokalu (zob. Uchwała SN z 11 września 1997 r., III CZP 39/97, Lex nr 31158). Pozew został doręczony pozwanej w dniu 24 września 2018 roku (k.64v)

Mając na uwadze przytoczone okoliczności, w ocenie Sądu, uznać należy, że na dzień orzekania pozwani M. K., S. K. i R. K. zajmują lokal mieszkalny nr (...) położony w budynku przy ul. (...) w O., bez tytułu prawnego, a tym samym żądanie nakazania opróżnienia, opuszczenia i wydania lokalu mieszkalnego przez w/w nie jest przedwczesne, a w pełni uzasadnione – jak w pkt. I wyroku

Przeciwnie do stanowiska pełnomocnika pozwanej nie sposób uznać, by roszczenie zgłoszone pozwem było nadto sprzeczne z zasadami współzycia społecznego lub stanowiło nadużycie prawa.

Zasady współzycia społecznego to nieskodyfikowane powszechne normy postępowania, funkcjonujące aktualnie w społeczeństwie polskim i mające na celu ochronę społecznie akceptowanych wartości (czyli stanów rzeczy) lub dóbr niematerialnych. Zasady te mają silne zabarwienie aksjologiczne, co zbliża je do norm moralnych, charakter obiektywny, w czym są podobne do zwyczajów, oraz walor powszechności, co odróżnia je od zasad słuszności (tak T. Sokołowski, Komentarz do art. 5 Kodeksu cywilnego, WKP 2012).

W rozpoznawanej sprawie nie ulega wątpliwości, że pozwani znajdują się w trudnej sytuacji materialnej, a dodatkowo posiadają ograniczone możliwości jej poprawy z uwagi na chorobę pozwanej. Znaczną część swoich dochodów przeznaczają na zakup leków pozwanej, nie można jednak uznać by ich sytuacja uzasadniała odmówienie powódce ochrony przysługującego jej prawa do władania nieruchomością, stanowiącą przedmiot jej własności.

Pozwani winni w pierwszej kolejności dążyć do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych własnym staraniem, ewentualnie w razie braku takich możliwości zwrócić się o pomoc do Gminy. Na powódce nie ciąży żaden prawny obowiązek do zapewnienia pozwanym lokalu mieszkalnego. Brak jest podstaw do wywodzenia by roszczenie w przedmiocie wydania nieruchomości na rzecz jej właściciela stanowiło jakąkolwiek formę nadużycia prawa. W ocenie Sądu stanowi wyłącznie jego realizację. Nie sposób uznać by było nadto sprzeczne z jakimikolwiek powszechnie akceptowanymi normami postępowania.

W tych okolicznościach, mimo trudnej sytuacji materialnej pozwanych, stwierdzić trzeba że nakazanie im opuszczenia, opróżnienia i wydania lokalu opisanego pozwem nie będzie godzić w zasady współzycia społecznego, nie można bowiem uznać by zajmowanie lokalu wbrew woli jego właściciela zasługiwało na ochronę prawną.

W konsekwencji, na podstawie poczynionych ustaleń, w oparciu o przywołane przepisy, należało orzec jak w punkcie I wyroku, ponieważ K. K. (1) nie mieszka w spornym lokalu powództwo wobec niego oddalono. (pkt I i II wyroku). Oceny

tej nie zmienia sam fakt zameldowania pozwanego K. K. (1). Nie kreuje to bowiem tytułu prawnego do zajmowania do zajmowania spornego lokalu. Właściciel lokalu może w trybie administracyjnym wymeldować osoby, które nie zamieszkują w jego lokalu.

Przechodząc dalej zastanowić się należało nad kwestią uprawnienia pozwanych do otrzymania lokalu socjalnego.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w sprawie nie było sporu co do okoliczności, iż do lokali będących w dyspozycji Agencji Mienia Wojskowego stosuje się przepisy art. 14 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2016 poz. 1610 z późn. zm.).

W tych warunkach rozważyć należało, czy w sprawie zachodzą przesłanki do otrzymania przez eksmitowanych lokalu socjalnego.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2005 r. nr 31, poz.266 z późn. zm.), sąd w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu orzeka o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego bądź o braku takiego uprawnienia wobec osób których nakaz dotyczy, biorąc pod uwagę dotychczasowy sposób korzystania z lokalu oraz ich szczególną sytuację materialną i rodzinną. Przy czym w art. 14 ust. 4 ww. ustawy określone zostały przypadki, w których Sąd zobowiązany jest do ustalenia prawa do lokalu socjalnego. Zgodnie z jego treścią, Sąd nie może orzec o braku uprawnienia do zawarcia umowy najmu socjalnego lokalu wobec:

- 1) kobiety w ciąży,
- 2) małoletniego, osoby niepełnosprawnej w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511) lub ubezwłasnowolnionego oraz osoby sprawującej nad nim opiekę i wspólnie z nim zamieszkałej,
- 3) obłożnie chorego,
- 4) emeryta lub rencisty spełniającego kryteria do otrzymania świadczenia z pomocy społecznej,
- 5) osoby posiadającej status bezrobotnego,
- 6) osoby spełniającej przesłanki określone przez radę gminy w drodze uchwały

- chyba że osoby te mogą zamieszkać w innym lokalu niż dotychczas używany lub ich sytuacja materialna pozwala na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych we własnym zakresie.

Należy przyjąć, że przypadki wymienione w tym przepisie stanowią enumeratywne wyliczenie osób z tak szczególną sytuacją materialną i rodzinną, że zostały one wyróżnione przez ustawodawcę jako ewidentnie wymagające przyznania lokalu socjalnego, nie stanowią one jednak katalogu zamkniętego.

Jeśli nie zachodzi żadna z przesłanek obligatoryjnego orzeczenia o przyznaniu prawa do lokalu socjalnego, przyznanie takiego lokalu może być uzasadnione ze względu na sytuację życiową, w szczególności warunki finansowe i rodzinne danej osoby. Co więcej, art. 14 ust. 3 wymaga, aby również fakultatywne przesłanki do otrzymania lokalu socjalnego sąd badał z urzędu.

W ocenie sądu, pozwanej M. K., a przez to również sprawującemu nad nią opiekę i wspólnie z nią zamieszkałemu mężowi S. K., należało przyznać prawo do lokalu socjalnego.

W sprawie ustalono, że pozwana przed kilkunastu laty uległa wypadkowi przy pracy i od tego czasu pobiera rentę z tytułu niezdolności do pracy, oznacza to że należy ją kwalifikować do osób niepełnosprawnych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511). Zgodnie z brzmieniem art. 2 pkt 10 przywołanej ustawy niepełnosprawność oznacza trwałą lub

okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Pojęcie niepełnosprawności, ujęte w/w ustawie, ściśle koresponduje z pojęciem niezdolności do pracy, przy czym jest kwalifikacją szerszą od niezdolności do pracy, każda osoba niezdolna do pracy jest osobą niepełnosprawną, jednak nie każda osoba niepełnosprawna jest równocześnie osobą niezdolną do pracy. Niezdolność do pracy jest z kolei kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą niezdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania jej odzyskania po przekwalifikowaniu (art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Dz.U.2018.1270 j.t. z późn. zm.).

Pozwanej, na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U.2018.1376 j.t. z późn. zm.), przyznano świadczenie w postaci renty z tytułu niezdolności do pracy, to oznacza że wobec niej nie istnieje możliwość odzyskania zdolności do pracy dotychczasowej ani też w wyniku przekwalifikowania zawodowego.

Wskazane okoliczności przemawiają za uznaniem, że wobec pozwanej na Sądzie spoczywał obowiązek orzeczenia o uprawnieniu do zawarcia umowy najmu socjalnego. Jednocześnie o takim uprawnieniu orzeczono wobec męża pozwanej S. K., sprawującego opiekę nad pozwaną i wspólnie z nią zamieszkałego. (pkt III)

Odmienne wobec pozwanego R. K., Sąd nie dopatrył się żadnych przesłanek uzasadniających przyznanie mu uprawnienia do otrzymania lokalu socjalnego. Wobec niego nie zachodzi żadna z przesłanek obligatoryjnego orzeczenia o przyznaniu prawa do lokalu socjalnego. Wprawdzie pozwany nie posiada prawa do zamieszkiwania w innym lokalu i osiąga niewielki dochód, jest jednak osobą młodą i zdrową, dopiero zaczynającą dorosłe życie. Podjęta przez niego nauka i praca wskazują, że będzie on w stanie własnym staraniem zaspokoić swoje potrzeby mieszkaniowe.

W tych okolicznościach zdaniem Sądu, właściwym było orzeczenie jak punkcie IV wyroku.

Z uwagi na trudną sytuację materialną pozwanych, nie obciążono ich kosztami procesu na rzecz powódki i interwenienta ubocznego. W piśmiennictwie, a także w judykaturze panuje bowiem zgodne przekonanie, iż art. 102 k.p.c. stwarza podstawę do nieobciążania strony przegrywającej proces kosztami tego procesu, zatem również kosztami zastępstwa procesowego, a nie zaś wyłącznie kosztami sądowymi. Przeciwny pogląd nie znajduje zatem żadnego uzasadnienia, zwłaszcza uwzględniając fakt, iż w sytuacji, gdy ustawodawca zamierza wyłączyć pewne koszty spod dyspozycji danego przepisu, to czyni to wyraźnie, tak jak w przypadku przepisu art. 108 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W myśl art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

W/w przepis ustanawia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Nie konkretyzuje on pojęcia "wypadków szczególnie uzasadnionych", pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (por. m.in. orzeczenie SN z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, niepubl.). Do kręgu okoliczności, które Sąd powinien brać pod uwagę przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i będące „na zewnątrz” procesu, a zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Rozstrzygnięcie o kosztach zgodnie z art. 102 k.p.c. nie wymaga wniosku „strony przegrywającej”. Zdaniem Sądu za nieobciążaniem pozwanych kosztami procesu przemawia zarówno trudna sytuacja materialna jak i zdrowotna pozwanej (pkt V wyroku).

Ostatecznie, w punkcie VI wyroku, w myśl przepisów Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U.2019.68 j.t.), Sąd nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Olsztynie na rzecz radcy prawnego W. G. kwotę 147,60 zł, w tym należny podatek Vat tytułem wynagrodzenia za pełnienie obowiązków pełnomocnika z urzędu.

/-/ SSR Justyna Smolińska

ZARZĄDZENIE

- 1) odnotować;
- 2) odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. powódki, i innym wnioskującym, działającym
- 3) z apelacją lub za 21 dni;

O., 14 maja 2019 r.